

БӨЛІМ: ЖАЛПЫ РУБРИКА

Сан есім

ЖАРИЯЛАНДЫ
18.02.2020СІЛТЕМЕ
https://bilimger.kz/66640/

Смагулова Перизат Ерболатқызы

Пәні:	Қазақ тілі	2 сынып
Күні:	06.04.17	Смагулова Перизат Ерболатқызы
Сабақтың тақырыбы:	Сан есім	
Мақсат:	Сан есімнің заттың санын, ретін білдіретін сөз табы екенін түсіндіру. Сан есімнің мағынасын дұрыс түсініп, сөйлеу және жазу стилінде дұрыс қолдана білу дағдыларын дамыту.	
Міндеттері:	Оқушылардың ақыл-ойын, сөйлеу тілін дамыту, қиялын ұштау. Танымдық тапсырмалар арқылы ой белсенділігін арттыру, Шығармашылық қабілеттерін дамыту.	
Сілтеме:	Қазақ тілі оқулығы. Мұғалімдерге арналған нұсқаулық, 41, 78, 179 беттер. Слайд, суреттер, кестелер.	
Күтілетін нәтижелері:	Оқушылар жаттығулар, өртүрлі тапсырмалар орындау мақсатында сан есімдерді тауып, оларға сұрақ қойып үйрену.	
Ақпарат көздері, қолданатын материалдар:	Оқулық, интербелсенді тақта, электрондық оқулықтар, тақырыпқа байланысты суреттер, слайд. А форматтағы қағаздар, маркер, стикер, күлегештер.	
Әдістемелер:	«Ыстықорындық» тәсілі, топ пен жұмыс: жұппен жұмыс топтаталқылау. АКТ қолдану: электрондық оқулық. СТО: «Блум таксономиясы» ОУБ: (Табыс критерийлері бойынша)	
Дереккөздері:	Оқулықтан алынған тапсырмалар, материалдар, ғаламтордан алынған мәліметтер.	

Тапсырма түрлері	Мұғалімнің сәрекеті	Оқушының сәрекеті
------------------	---------------------	-------------------

<p>Ұйымдастыру бөлімі</p>	<p>Сыныпты үш топқа бөлу. 1,2 сандарын таңдау арқылы бөлініп топқа бөлу. Ереже : 1. Бір-бірімізді сыйлау 2. Әр топ келесі топтың жауабын тыңдау 3. Ойымызды жинақтап, еркін, тиянақты етіп айту 4. Әр оқушы сабаққа ұйымшылдықпен белсене қатысу 5. Уақытты үнемді пайдалану. То Топ басшыны тағайындау. Бағалау парағын топ басшысы толтырады.</p>	<p>Оқушылар топқа бөлінеді</p>
<p>Оқушыларға психологиялық ахуалтуғызу.</p>	<p><u>Психологиялық дайындық.</u> Психологиялық дайындық. Балаларды тақта алдына дөңгелене тұрғызып, сары түсті лентаны қолдарына ұстатып күн бейнесін жасату. Бір — бірлеріне қарап тұрып, жылы — жылы тілектеріңізді айтып болған соң, лентаның қолымен ұстап тұрған бөлігін қайшымен кесіп беру. Бұл күннұрының кіші кене бөлігі арқылы әр бала өз жүрегіне жылы сыйлады деп есептеледі. Балалар хормен: Қатар — қатар түзеліп, Оқушығалайық, Қолымызды жіберіп, Түп — түзүбоп тұрайық, Жақсы оқып сабақты, Әдеп сақтап санамыз. Отыруға нақпа — нақ, Дайындалдық бәріміз. Балалар, ғарыш деген сөзді қалай түсінесіңдер? -Ендеше, бүгінгі біздің сабағымыз ерекше болғалы түр, себебі біз ғарыш әлеміне саяхатқа шығамыз. Ғарыш әлемінің құпияларымен, ондағы құбылыстармен танысамыз, ол үшін өзіміздің ғарыш кемемізге отырып саяхатқа аттанайық. Дайынбыз ба? Ал, кеттік. — Мінеки, ғарыш әлеміне де жеттік, енді аспан әлемінің құпияларымен танысу үшін сендер тапсырмаларды орындауларың шарт. Сонда ғана сендер ғарыш әлемі туралы білетін боласыздар? — Ал кімде-кім сабаққа белсенді қатысса, жұлдызша беремін. Ендеше жұлдызшаны көбірек жинауға тырысайық, жарай ма? Слайд. Өткен материалды «Кім шапшаң?» ойыны арқылы пысықтау. Сөздер мағынасына қарай неше сөз таптарына бөлінеді? (Қандай?) — Біз осылардың ішінде қайсысын өттік? 1. Зат есім дегеніміз не, қандай сұраққа жауап береді? Қандай түрлері бар? 2. Етістік дегеніміз не, қандай сұраққа жауап береді? Түрлері?</p>	<p>Оқушылардың сабаққа деген ынтасын арттыру мақсатында психологиялық дайындық жүргізу.</p> <p>Балалар ғарыш туралы өз ойларын айтады.</p> <p>«Кім шапшаң?» ойыны аясында оқушылар ережелерді еске түсіру арқылы тақырыпты жан — жақты қарастырып, сыни тұрғыдан ойланап жауап береді.</p>
<p>Үй тапсырмасы</p>	<p>3. Сын есім дегеніміз не, қандай сұраққа жауап береді? Түрлері? 4. Сан есім дегеніміз не? Сұрақтары? Сабақтың тақырыбы мен мақсатын таныстыру.</p>	<p>Сөз таптары ↓ Зат есім Сан есім Етістік Сын есім (Зат есім, Етістік, Сын есім, Сан есім)</p>
<p>1) Білу.</p>	<p>Мұғалім: -Екі көзің не үшін керек? Мұғалім: -Екі құлақ не үшін керек? Мұғалім: -Екі қолың не үшін керек? Оқушылар: -Мұғалім: -Екі аяғың не үшін керек? Оқушылар: -Балалар, өлеңде адамның қандай дене мүшелері туралы айтылған? — Қол мен көз туралы Олар жайлы не білесіңдер? Жаттығуда қандай сандарды кездестірдік? Топтық жұмыс: «Сандар сөйлейді.» § Мысал келтіреміз: 100+ік ; 1-топ: К+3+ік ; 9+қумалақ ; 6+бақан; 2-топ: Жел+90 ; 100+ім; 5-ік. Бүгінгі сабағымызда біз сан есімге байланысты жаттығу жұмыстары мен әр түрлі тапсырмаларды орындаймыз. Олай болса, жаттығу жұмыстарыңды орындауға кірісейік!</p>	<p>Заттың атын білдіретін сөздерді зат есім дейміз. Кім? Не? Заттың қимылын білдіретін сөздерді етістік дейміз. Не істеді? Не қылды? Қайтты? Заттың сынын, түсін, сапасын білдіретін сөздерді сын есім дейміз. Қандай? Қай? Заттың санын білдіретін сөздерді сан есім деп аталады. Қанша? Қай?</p> <p>— Жақсыларды көру үшін. — Ақыл-кеңес тыңдау үшін. — Елге көмек беру үшін — Шетте жүрсең, — Туған жерге жету үшін!</p> <p>— Екі саны</p>
<p>Өткен сабақ пен жаңа сабақты байланыстыру.</p>	<p>Слайд: Біздің жерімізді ауа қабатымен бірге шексіз кеңістік қоршап тұр. Бұл ғарыш әлемі. Онда күн, жұлдыз, ай, планеталар сияқты аспан денелері бар. Көп жылдар бойы ғарыш әлемінің құпиялары мен жұмбақтарын адамдар зерттеп келді. Әлі күнге ғалымдар тылсым дүниенің жұмбақтарын шеше алмай келеді. Қазіргі кезде де ғалымдар ғарыш әлемін зерттеу үстінде.</p> <p>Дәптермен жұмыс Дәптерімізді ашайық, Қолға қалам алайық, Салақтықтан қашайық, Әдемі етіп жазайық. -Балалар, бұл тапсырманы орындайтын болсақ, Жердің жасанды серігі туралы мәліметті білетін боламыз. 1-жаттығу. Мәтінді түсініп оқу. Оқулықпен жұмыс. Күн жүйесінің тоғызыншы ғаламшары- Плутон. Оның бір ғана серігі бар. Плутон екі жүз елу жылда Күнді бір рет айналып шығады. Өйткені ол өте қашықта орналасқан.</p>	<p>Ғарыш әлемі туралы өз ойларын айтады</p> <p>Мәтінді көшіріп жазып, сан есімдердің астын сызу. Күн жүйесіндегі тоғыз ғаламшарды атайды.</p>
<p>Сергіту жаттығуы</p>	<p>Аспанға қарап ай көрдім, Төменге қарап жер көрдім. Оңға бұрылып, солға бұрылып, Егеменді ел көрдім.</p>	<p>Сергіту жаттығуын орындайды</p>
<p>2) Түсіну.</p>	<p>Ал, енді балалар, ғарышкер жануарлар туралы білгілерің келе ме? Ендеше келесі тапсырманы орындауға көшейік. 2-жаттығу. Берілген зат есімдердің алдына сан есімдерді қойып жаз. (Карточкалармен жұмыс) 1-топ Жетіата, төртмезгіл, сегізкөз. 2-топ Бессаусақ, жетіқазына, жетіғаламшар</p>	<p>Сөздерді қатыстырып, сөйлем құрастырып жазу.</p>

3) Қолдану	<p>Сөйлем құрап жазу (Кері байланыс орнату.) Слайд: Алғашқы адамды ұшырмас бұрын ғалымдар ғарышқа әртүрлі жануарларды жіберді. Алғаш зерттеуші ғарышкер иттер, қояндар, жәндік-тер, тіпті микробтар да болды. Ғарышқа ең алдымен 1959 ж 3 қарашада Лайка атты итке арнайы скафандр кигізіліп ұшырылды. Оған арнайы ішінде тамақ, су, ауасы бар зымыран құрастырылды. Келесі тапсырманы орындайтын болсаңыздар ең алғашқы ғарышкерлер туралы білесіңдер. 3-жаттығу. 1-топ Бірінші, екінші, үшінші, төртінші, бесінші. 2-топ Алтыншы, жетінші, сегізінші, тоғызыншы, оныншы. Слайд. Юрий Алексеевич Гагарин— ғарыш әлеміне аттанған ең алғашқы адам. Тоқтар Әубәкіров — тұңғыш қазақ ғарышкері 1991ж 2 қазанда “Союз Т-13” ғарыш кемесімен Байқоңырдан ғарышқа көтерілді. Талғат Мұсабаев — ашық космоста жұмыс істеген тұңғыш қазақстандық ғарышкер. Айдын Айымбетов- еліміздің үшінші ғарышкері. 2015 жылы 2 қыркүйекте аспан әлеміне самғады. Талғат Мұсабаев, Тоқтар Әубәкіров, Айдын Айымбетов — еліміздің мақтаныштары. Олар ержүрек, батыр, халық қаһармандары.</p>	<p>Сөйлем құрастырып жазады.</p> <p>Сұрақтарға жауап береді. Сөздерге сұрақ қойып, олар санның ретін білдіретін дәлелдейді..</p>
4) Талдау.	<p>Балалар, келесі тапсырмаға назар аударайық. Бұл тапсырманы орындағаннан кейін ғарыш кемесі туралы мәлімет білетін боламыз.</p>	<p>Оқушылар өз ойларын ой талқыға салады</p>
Сергіту сәті	<p>Жалғыз саусақ тіпті де, Үш саусағым орамды Ұстай алмас жіпті де. Жүгіртеді қаламды. Екі саусақ бірікті, Өнерлі екен он саусақ Ине қолға бірікті. Қала салсақ, жол салсақ.</p>	<p>Оқушылар серігеді</p>
5) Жинақтау.	<p>Ойын: «Ойнап отыр, ойлап отыр» Ойынның мақсаты: Баланың таным қабілетін, зейінін дамыту, шапшаң ойлауға үйрету. I топ: Оқушы, бес, домбыра, екі жүз., жеті, оқулық, биік, алпыс бес, жуан, ащы, он сегіз. II топ: Бес, он алты, жүзді, жиырма, тақта, отыз, күреді, екі, оқып отыр., Ғарыш кемесі- адамның ғарышта ұшуына арналған ғарыштық аппарат. Бұл әрі үй, әрі ғылыми лаборатория. Мұнда ұйықтайды және спортпен шұғылданады — Ал, балалар, жерімізге қайтатын да уақыт келген сияқты. -Ғарыш әлемі сендерге ұнады ма? -Не үйрендіңіздер? Нені білдіңіздер? -Нені білген қызықты болды?</p>	<p>Әр топ оқушылары сөздердің ішінен сан есімдерді тауып жазу. Және бір сөйлем құрастыру.</p> <p>Оқушылардың сан есім туралы білімін анықтап бағаланады.</p>
6) Бағалау.	<p>Тест арқылы бірін — бір бағалау. 1. Заттың санын білдіретін сөз табы - А) зат есім Ә) сын есім Б) сан есім 2. Сан есімнің сұрақтарын белгіле. А) Қандай? Қай? Ә) Қанша? Неше? Нешінші? Б) Не істеді? Қайтті? 3. Нешінші сұрағына жауап беретін сөзді тап. А) бесінші Ә) бес Б) бесеу 4. Сан есімді тап. А) сана, оқы Ә) жиырма, үш жүз Б) быыл, былтыр 5. Сөйлемнен сан есімді тап. Олжас бірінші орын алды. А) Олжас Ә) бірінші Б) орын В) алды</p>	<p>Оқушылар тест сұрақтарына жауап береді.</p> <p>Көршілерін тексеру арқылы бір-бірін бағалайды.</p>

Тапсырматүрлері	Мүғалімніңсәрекеті	Оқушыныңсәрекеті
Оқушыларгапсихологиялықахуалтуғыз.	Сыншылтыөрт топқабөлу. Гүлдердің суреттері арқылытопқабөлу. Топ басшынаатайындау. Сабақтыңтақырыбы мен мақсатытаныстыру. Үлкенге де сіз, Кішіге де сіз. Бас иеміз, құрметпен, Баршаңызға біз Оқушылар топқа бөлінгеннен кейін бірі-бірі смайлик арқылы баға беретінін түсіндіру.	
1) Білу.	Түпастырымынсыңрау. Сөз құрамы туралы білімдерін бекіту. <u>Түбір</u> Сөздің одар әрі бөлінбейтін мағынасы бар бөлігін түбір дейміз. Қосымша Түбірге қосылған бөлшекті қосымша дейміз / \ Сөздің мағынасын өзгертпей, түбірге жалғанатын қосымшаны жалғау дейміз. Сөздің түбіріне жалғанғанда, оның мағынасын өзгертетін қосымшаны жұрнақ дейміз Түбір сөзге жұрнақ қосылу арқылы жасалған сөзді туынды сөз дейміз	Тақтаға шығып орындайды «Топтастыру» тәсілі аясында оқушылар бір — біріне сұрақ қою арқылы тақырыпты жан — жақты қарастырып, сыни тұрғыдан ойланап жауап береді.
	Жазба тақыры: Егін-ші-лер, күй-ші-лер. Сабақтың тақырыбын ашу Ой қозғау Бүгін сендер сөздер туралы ертегі тыңдайсыңдар. Ерте, ерте ертеде, біз білмейтін бір елде сөздер өмір сүріпті. Ол ел «Морфология» деп аталыпты. Бір күні кең сарайда өмір сүріп жатқан сөздер бір-біріне келіп қалып, «сен ұзынсың, мен қысқамын, сен көпшілің, көп мағына бересің, аяуымен де мынаумен де тіркессең, мен бір мағына беріп оқшау жүргенді ұнатамын» — деп, кең сарайға бастары сымал, айтқысып жатты. Мұны естіген хан оларды жинап алып: — Сендер, өз мағыналарыңа қарай, жауап беретін сұрақтарыңа, өзіндік ерекшеліктеріңе қарай топқа бөлініңдер, сосын арнайысыңды жеке отап етіп, бөлек — бөлек үй қалып қонып, — дейді. Сөйтіп, сөздер өздерінің ұқсас белгілеріне қарай топқа бөлініп, оларға ат беріледі. Осылайша морфология ел — СӨЗ ТАПТАРЫ еліне айналады. Олай болса сол сөз таптарының кейбіреулерімен танысамыз. Балалар біз бүгін заттың атын, түсінікшілігін, санын білдіретін сөздермен танысамыз. Олардың барлығын бір сөзбен сөз таптары деп атаймыз.. Оқушыларға суреттер көрсетемін. 1-топ атын, түсін айтады 2-топ не істейді?(іс-әрекетін) айтады 3-топ заттың санын айтады Оқушыларға тереңірек түсіну үшін көрнекіліктермен жұмыс жасалынады..	Оқушылар ертегіні тыңдап, сөз таптары туралы, олардың қызметтерін түсінеді Ережелерді еске түсіру. Топтық жұмыс. Тапсырмамен танысу, ойлану. Оқушыларға көрсетілген суреттерден топқа бөліп жауап Тапсырмамен танысу, ойлану. Оқушылар күннің жадисын жазды.
2) Түсіну.	Жұптықжұмыс Оқулықтағы тапсырма:126 беттегі 1-жаттығу Адамдар: бала, қыз Жануарлар: қой, сиыр Өсімдіктер: пальма, күнбағыс Жиһаздар: кереует, шақаф, орныдық, кресло.	Дәптермен жұмыс істейді. Толықтырады. Суреттер бойынша бірінші топ суреттегі заттарды атап, зат атауларын топқа бөліп жазады Оқушылар смайлик арқылы баға береді.
Сергітужаттығуы.	Оқушыларды іс-қимыл арқылы сергіту. Универсиада — дүниежүзілікстуденттік спорт ойындары. АлматыдағыҚысқы Универсиада 2017 жылдың 29 қаңтар мен 8 ақпан аралығында өтеді. Біздің қоржымымызда 2.02.17 күніне дейін біздің 2 алтын, екі күміс, екі қоламыз бар. Қатысушыларымыздың суретін оқушыларға көрсету: 2017 жылғы Қысқы Универсиада сайыстары 13 спорт түрінен болады: Таушаңғы спорты; Корья мен жүгіру спорты; Шаңғы сайысы; Трамплинен шаңғымен секіру; Монерлеп сырғанау; Шайбалы хоккей ойындарының қимылын оқушылармен бірге жасау. Универсиада қатысушыларына қолдау білдірейік.. Қимыл қозғалыс жасату Қимылмен көрсетеді Сергідеді, сөздерге сәйкес қимылдар орындады.	
3) Қолдану	2-жаттығу. с е к і р д і і л д і ж ү г і р д і п і с і е д і т е п т і і ш т і к и д і	Бірінші білімін бірі толықтырады. Оқушылар сөзжұмбақты шешіп не істеді? деген сұраққа жауап береді. Оқушылар смайлик арқылы баға береді.
4) Талдау.	Топпенжұмыс «Сипаттасырын аш» ойыны Екінші топ 4-жаттығу Көп нүктенің орнына мамандықты білдіретін сөздерді тауып жазады. Не? Кім? Қой қойшы Үшақ ұшқыш Көмір кенші Қыпшадам суретші Машина жүргізуші Кітап кітапханашы (Керібайлансорнату.)	Дәптермен жұмыс жасайды. Оқушылар өз ойларын ой талқыға салады. Оқушылар смайлик арқылы баға береді.
5) Жинақтау.	Заттыңатынбілдіретінсөздер Тауық Машина Заттың түсі білдіретін сөздер Қоян Машина Заттың атын білдіретін сөздер Торғай Қасқыр Заттың түсі білдіретін сөздер ақ қызыл Заттың атын білдіретін сөздер Торғай Қасқыр	Алған білімдерін толықтырып отырады Өз бетімен жұмысты орындайды. Оқушылар смайлик арқылы баға береді.

6) Бағалау.	Қосымша тапсырма: Ребустың шешіміндегісөз Қандай сөз табына жататынын дәлелдеу. (Кері байланыс орнату.)	Балалар жауаптарын айтады. Өзара пікір туды. Өзара талдайды. Иәнемесе жоқ жауаптар айтылады.			
Бағалау		ОУБ. Табыскритерийлері бойынша алдынала құрылған бағалау шкаласымен топ басшылары бағалайды.			
		Аты жөні		Балл	Баға
Үй тапсырмасы:	5- жаттығу. «Қысқы Универсиада» тақырыбына эссе жазу.	Оқушылар өзін-өзі бағалайды.			
		Критерий:			
		1. 20 сөзден кем болмау			
		2. Мағыналы болу			
		3. Сөз таптарын бөлу			
Рефлексиялық кезең.	Сабақтан алған әсерлерін күлестерге белгілейді.				

ҚМ АА Күәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.